

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เขตการศึกษา 1 เดิม) ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 1,000 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล สภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียน ตัวแปรตาม คือ แบบการเรียนรู้ 6 แบบ ได้แก่ แบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้ และแบบวัดแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 1,000 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows 10.0 และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์ 6 แบบด้วยโปรแกรม LISREL 8.50

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ มีสาเหตุแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน

1.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐานพบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 42.46; ค่า p เท่ากับ .49 ที่องศาอิสระเท่ากับ 43; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ .98; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .015; ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันน้อยกว่าเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 3.50 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม

สมมติฐาน ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจาก ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) และมีเส้นทางอิทธิพลบางเส้นที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลโดย ตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออกจากโมเดลสมมติฐาน

1.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 14.09; ค่า p เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 25; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ .98; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .012 ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.61 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรการเรียนรู้แบบแข่งขัน มีค่าเท่ากับ .36 แสดงว่า โมเดล ที่ปรับแก้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถ อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้แบบแข่งขัน ได้ร้อยละ 36 ค่าไค-สแควร์สอดคล้อง เกิน 28.37 ที่องศาอิสระเท่ากับ 18 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับแก้ สอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ มาใช้ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรการเรียนรู้แบบแข่งขันมี 2

ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนและลักษณะส่วนบุคคล โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ แรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .54 รองลงมา คือ ลักษณะส่วนบุคคล มีขนาด อิทธิพลเท่ากับ .10 แสดงว่า แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน นักเรียนที่สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเอง อยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน นอกจาก แรงจูงใจในการเรียนแล้ว ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนที่ประกอบด้วย นุคลิกภาพ ทั้งสองแบบค่อนข้างสูงคือ แบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว เพศชายมีแนวโน้มจะมีแบบการเรียนรู้ แบบแข่งขันสูงกว่าเพศหญิง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า และนักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จะมี แบบการเรียนรู้แบบ แข่งขันสูงกว่านักเรียนที่ชอบเรียนวิชาอื่น ๆ

1.2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจ

ในการเรียน มี 3 ตัวแปร คือ ลักษณะส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และสภาพครอบครัว โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียนคือลักษณะส่วนบุคคล มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .33 รองลงมาได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .28 และสภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .25 แสดงว่า ลักษณะส่วนบุคคล ที่ประกอบด้วย บุคลิกภาพทั้งแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว เพศชาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ครบครันทันสมัย นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน รวมทั้งนักเรียนมีสภาพครอบครัวที่มีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียน ของนักเรียน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบเข้มงวดกวดขัน แบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครอง จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง และส่งผลทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐาน พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 82.09 ; ค่า p เท่ากับ .10 ที่องศาอิสระเท่ากับ 67; ค่า GFI เท่ากับ .99; ค่า AGFI เท่ากับ .97; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .023; ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันน้อยกว่าเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 3.07 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสมมติฐาน ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจาก ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) และมีเส้นทางอิทธิพลบางเส้นที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลโดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออกจากโมเดลสมมติฐาน

2.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 3.41; ค่า p เท่ากับ .98 ที่องศาอิสระเท่ากับ 11; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ 1.00; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .006

ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ .90 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีค่าเท่ากับ .41 แสดงว่า โมเดลที่ปรับแก้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือได้ร้อยละ 41 ค่าไค-สแควร์สอดคล้องเท่ากับ 78.68 ที่องศาอิสระเท่ากับ 56 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับแก้ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ มาใช้ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมี 3 ตัวแปร ได้แก่ สภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .42 รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .31 และแรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .15 ตามลำดับ แสดงว่า สภาพครอบครัวมีอิทธิพลมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครอง รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี บิดา มารดาหรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ นอกจากสภาพครอบครัวแล้ว สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน และนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน มีการวางแผนการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน จะทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.2 สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และสภาพครอบครัวนอกจากจะมีอิทธิพลทางตรงแล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย โดยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านตัวแปร

แรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .08 รองลงมาได้แก่ สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .07 แสดงว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน และนักเรียนมีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครอง และแบบเข้มงวดกวดขัน รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียนจะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง และส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง

3.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐานพบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 50.37; ค่า p เท่ากับ .13 ที่องศาอิสระเท่ากับ 40; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ .97; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .019; ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความซับซ้อนกว่าเส้นทแยงมุมมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 3.10 มีค่าใกล้เคียงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง มีค่าเท่ากับ .47 แสดงว่า โมเดลตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง ได้ร้อยละ 47 เนื่องจาก เมื่อปรับแก้โมเดลแล้วไม่สามารถปรับให้โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีกว่านี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐาน ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงมี 2

ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล และแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ แรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.94 รองลงมาคือ ลักษณะส่วนบุคคล มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .82 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่สามารถพึ่งตนเองในการเรียนได้ ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น และ ไม่รับผิดชอบต่อตนเองในการเรียนทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง นอกจากจากแรงจูงใจในการเรียนแล้ว ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนที่ประกอบด้วย บุคลิกภาพทั้งสองแบบค่อนข้างสูง

คือ แบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว เพศชายจะมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่าเพศหญิง และนักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จะมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักเรียนที่ชอบเรียนวิชาอื่น ๆ

3.1.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงผ่านแรงงูใจในการเรียนมี 3 ตัวแปร ได้แก่ สภาพครอบครัว ลักษณะส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงผ่านตัวแปรแรงงูใจในการเรียน คือ สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ -.51 รองลงมา คือ ลักษณะส่วนบุคคล มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ -.45 และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ -.28 แสดงว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปล่อยปละละเลย แบบ ปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงงูใจในการเรียนสูง และส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงต่ำ นอกจากสภาพครอบครัวแล้ว ลักษณะส่วนบุคคลของ นักเรียนที่ประกอบด้วย บุคลิกภาพทั้งสองแบบค่อนข้างสูง คือ แบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว เพศชาย และนักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงงูใจในการเรียนสูง และส่งผลทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงต่ำ

4. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐานพบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 81.15; ค่า p เท่ากับ .04 ที่องศาอิสระเท่ากับ 66; ค่า GFI เท่ากับ .99; ค่า AGFI เท่ากับ .97; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .022; ค่า RMSEA เท่ากับ .018 กราฟคิวพล็อตมีความชันน้อยกว่าเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 3.94 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสมมติฐาน ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจาก ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานสูงสุด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) และมีเส้นทางอิทธิพล

บางเส้นที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลโดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออกจากโมเดลสมมติฐาน

4.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 7.10; ค่า p เท่ากับ .85 ที่องศาอิสระเท่ากับ 12; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ .99; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .008 ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพลีอมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.83 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าเท่ากับ .48 แสดงว่า โมเดลที่ปรับแก้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 48 ค่าไค-สแควร์สอดคล้องกับ 81.05 ที่องศาอิสระเท่ากับ 54 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับแก้ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ มาใช้ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมี 3 ตัวแปร ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สภาพครอบครัว และแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .36 รองลงมา คือ สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .33 และแรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .26 ตามลำดับ แสดงว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความ สนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน จะทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นอกจากสิ่งแวดล้อมทางการเรียนแล้ว นักเรียนมีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป แบบเข้มงวดกดขี่ และแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน และนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยาน

มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียนและมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ในการเรียน จะเป็นผลทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4.2.2 สภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน นอกจากมีอิทธิพลทางตรงแล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย โดยพบว่า ตัวแปรทั้งสองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียนซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากัน คือ สภาพครอบครัวมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .13 และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .13 แสดงว่า นักเรียนมีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง และส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

5. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา

5.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐานพบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 65.96; ค่า p เท่ากับ .62 ที่องศาอิสระเท่ากับ 70; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ .98; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .020; ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันน้อยกว่าเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 4.20 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสมมติฐาน ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจากค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) และมีเส้นทางอิทธิพลบางเส้นที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลโดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออกจากโมเดลสมมติฐาน

5.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .40; ค่า p เท่ากับ .82 ที่องศาอิสระเท่ากับ 2; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ 1.00; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .002

ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ .63 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปร ตาม คือ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา มีค่าเท่ากับ .99 แสดงว่า โมเดลที่ปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาได้ร้อยละ 99 ค่าไค-สแควร์ทดสอบไคเท่ากับ 65.56 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 68 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับแก้ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ มาใช้ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

5.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามี 3 ตัวแปร ได้แก่ สภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .99 รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .72 และแรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .40 ตามลำดับ แสดงว่า สภาพครอบครัวมีอิทธิพลมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขันและแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียนทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา นอกจากสภาพครอบครัวแล้ว สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย และนักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สามารถพึ่งตนเองในการเรียนได้ ไม่มีการวางแผนการเรียน และไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน จะเป็นผลทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา

5.2.2 สภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน นอกจากมีอิทธิพลทางตรงแล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย โดยสภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ -.21 รองลงมา ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพล

ทางอ้อม เท่ากับ -.19 แสดงว่า นักเรียนมีสภาพครอบครัวที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง และส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ

6. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระ

6.1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐาน พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 88.27; ค่า p เท่ากับ .02 ที่องศาอิสระเท่ากับ 64; ค่า GFI เท่ากับ .99; ค่า AGFI เท่ากับ .97; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .023; ค่า RMSEA เท่ากับ .02 กราฟคิวพล็อตมีความซับซ้อนน้อยกว่าเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด เท่ากับ 3.27 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสมมติฐาน ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุด มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ (2.00) และมีเส้นทางอิทธิพลบางเส้นที่ไม่มีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลโดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออกจากโมเดลสมมติฐาน

6.2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ พบว่า ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 2.65; ค่า p เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระเท่ากับ 14; ค่า GFI เท่ากับ 1.00; ค่า AGFI เท่ากับ 1.00; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า SRMR เท่ากับ .004 ค่า RMSEA เท่ากับ .00 กราฟคิวพล็อตมีความซับซ้อนน้อยกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ .98 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (Square Multiple Correlation) ของตัวแปรตาม คือ ตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบอิสระ มีค่าเท่ากับ .47 แสดงว่า โมเดลที่ปรับแก้ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตัวแปรทั้งหมดใน โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบอิสระได้ร้อยละ 47 ค่าไค-สแควร์สอดคล้องเท่ากับ 85.62 ที่องศาอิสระเท่ากับ 50 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับแก้ สอดคล้องกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้แบบอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับแก้ มาใช้ในการแปลผล ซึ่งสรุปได้ดังนี้

6.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแบบการเรียนรู้แบบอิสระมี 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน สิ่งแวดล้อมทางการเรียน สภาพครอบครัว และลักษณะส่วนบุคคล โดยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ แรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .40 รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .25 สภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .22 และลักษณะส่วนบุคคล มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .07 แสดงว่า แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระ นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นทางการเรียน ตั้งใจเรียน มีการพึ่งตนเองทางการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเอง อยู่เสมอ มีการวางแผนทางการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองทางการเรียน และมีความทะเยอทะยานทางการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ นอกจาก แรงจูงใจในการเรียนแล้ว สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน นักเรียนที่มีสภาพครอบครัว ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบปกป้องคุ้มครองแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ และลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนที่ประกอบด้วย เพศ เพศชายจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่าเพศหญิง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า และนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

6.2.2 สภาพครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางการเรียน และลักษณะส่วนบุคคล นอกจากจะมีอิทธิพลทางตรงแล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย โดยสภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากัน คือ .20 รองลงมาได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .05 แสดงว่า สภาพครอบครัว ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแบบ ปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย

รวมทั้งมีบรรยากาศในครอบครัวที่ดี บิดา มารดาหรือผู้ปกครองให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียน สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน และลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนที่ประกอบด้วย เพศหญิงจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่าเพศชาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า และมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง และส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 6 แบบการเรียนรู้มีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

1. ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบอิสระ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบหลีกเลี่ยง และแบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน
2. สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน
3. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน
4. แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ

ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

1. ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบพึ่งพา และไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบพึ่งพาผ่านตัวแปรแรงงูใจในการเรียน

2. สภาพครอบครัวไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง

3. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง

4. แรงงูใจในการเรียนไม่มีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ

สามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละแบบการเรียนรู้ตามสมมติฐาน ดังต่อไปนี้
แบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงงูใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงงูใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงงูใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า เพศชายมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจาก เพศชายเป็นเพศที่ชอบแสดงออกให้ผู้อื่นได้เห็นถึงความสามารถของตน มีพฤติกรรมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่นและเพศชายจะมีพฤติกรรมในการแข่งขันมากกว่าเพศหญิง (Jung, 1959) และในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนเช่นกัน เพศชายจะมีแบบการเรียนรู้ในลักษณะแข่งขันสูงกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ คำธิกุลประสิทธิ์ (2532, หน้า 64) พบว่า นักศึกษาชายมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันสูงกว่านักศึกษาหญิง นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายที่มีแรงงูใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้เพศชายมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีลักษณะที่เป็นผู้นำ และต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน ทำให้เพศชายมีแรงงูใจในการเรียนสูงกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ ดิงเมเยอร์ (Dinkmeyer, 1965, pp. 166-

169) พบว่า ชายและหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน ชายจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าหญิง เพราะความเห็นชอบของตนเอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนแบบแข่งขันสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะของผู้เรียนจะเป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยการพยายามทำ สิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนจะต้องแข่งขันกับคนอื่น เพื่อระดับคะแนนที่ดีกว่าและจะต้องชนะเสมอ (Grasha & Reichman, 1975) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ เศรษฐมกุล (2536, หน้า 98) พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา พรหมศิริ (2535, บทคัดย่อ) พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำไม่ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมจรรย์ (2540, หน้า 78) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ ทะเยอทะยาน กระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองและรู้วิธีการวางแผนการเรียนที่ดี ซึ่งจะเป็นลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง

วิชาที่ชอบเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่ชอบเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่านักเรียนที่ชอบเรียนวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับกระบวนการความรู้ที่เกี่ยวกับโลกกายภาพ ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ และธรรมชาติวิทยา บุคคลที่สนใจในวิชาวิทยาศาสตร์จะเป็นบุคคลที่รู้จักสังเกต มีความพยายามค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์อยู่เสมอ (การุณย์ มหันตวงศ์, 2530, หน้า 18) จึงทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบแข่งขันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ เศรษฐมกุล (2536, หน้า 101) พบว่า นักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์ (2529, หน้า 91- 93) พบว่า นิสิตที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม

สูงสุด รองลงมาคือแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และขัดแย้งกับงานวิจัยของชวนทิพย์ สุชาติ (2532, หน้า 74-77) พบว่า นิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จะมีแรงจูงใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คาร์มา (Kharman, 1971, pp. 109-111 อ้างถึงใน ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ, 2541, หน้า 27) พบว่า ความสนใจและแรงจูงใจของผู้เรียนขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และชนิดของเนื้อหาที่ใช้สอนว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากน้อยเพียงไร หากเนื้อหาที่ใช้สอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมาก ผู้เรียนก็จะมี ความสนใจและมีแรงจูงใจมากด้วย

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้งแบบเก็บตัวและแสดงตัวเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากแนวคิดทฤษฎีของ จุง (Jung, 1959) ที่กล่าวว่า ลักษณะการแสดงตัวและเก็บตัวนั้น ไม่สามารถแยกกันได้เด็ดขาดทั้งนี้เพราะคนส่วนมากจะมีลักษณะที่เรียกว่า Ambevert คือมีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างการแสดงตัวและการเก็บตัว โดยบางครั้งเขาอาจมีลักษณะโน้มเอียงไปทางเก็บตัว แต่บางครั้งเขาอาจมีลักษณะโน้มเอียงไปทางแสดงตัว ชอบสมาคมได้ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นพวกที่อยู่กลาง ๆ อยู่ระหว่าง Extravert และ Introvert ไม่สามารถแบ่งแยกบุคลิกภาพทั้งสองประเภทจากกันได้อย่างเด็ดขาด มีลักษณะทั้งสองอย่างคละเคล้ากันไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวมากจนเกินไป จึงเป็นไปได้ที่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้งสองแบบจะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน สอดคล้องกับการวิจัยของ สุนีย์ ละคำปิ่น (2530, หน้า 80) พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้งแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ค้นคว้าบทเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราด้วยตนเองอยู่เสมอ มีการวางแผนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน สอดคล้องกับการวิจัยของ โรเซน และดีแอนดรา (Rosen & D'Andrede, 1959 อ้างถึงใน คณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์, 2531, หน้า 76) พบว่าเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน จะได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในด้านอื่น ๆ อีกด้วย คือ การยกย่องชมเชยและการสนับสนุนเด็กจะมีส่วน

ทำให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยจะมีส่วนทำให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าความสัมพันธ์แบบเผด็จการ

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยประเด็นที่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน และประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ สภาพครอบครัวไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียนเป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ทั้งนี้เนื่องจาก ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น เอาใจใส่อย่างดีต่อการเรียนของนักเรียน ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษา ในเวลาที่มีปัญหาทางการเรียนจึงเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา อินทรไทย (2525, หน้า 48-49) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างไรก็ตาม บรรยากาศในครอบครัวไม่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ขัดแย้งกับ เกจ และเบอร์ลินเนอร์ (Gage & Berliner, 1979, pp. 69-70) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อความสามารถของเด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัว โดยเด็กจะเลียนแบบบุคลิกลักษณะ แนวคิด การปฏิบัติ ตลอดจนวิธีการเรียนรู้จากพ่อแม่ อีกทั้งพ่อแม่ที่มีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ ก็จะช่วยให้เด็กเกิดความคิด ความรู้สึที่ดีต่อการเรียน

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครองและแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้บุตรมีลักษณะคล่องแคล่ว กล้าแสดงออก กระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ พึ่งตนเอง

ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Mussen & Conger, 1969) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ (2544, หน้า 55) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็นและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แต่ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูไม่เป็นสาเหตุโดยตรงของแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน จัดแข่งกับ ครอนบาค (Cronbach, 1963) ได้ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้บุตรมีความอยากรู้อยากเห็นและชอบแข่งขันมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ เพราะบิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย จะเร่งให้บุตรมีความเป็นอิสระแห่งตนจะทำให้มีอารมณ์ผ่องใส ทำให้นักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าและรวดเร็วกว่า

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยประเด็นที่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก และประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียนกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยานในการเรียน พึ่งตนเองได้ในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ และมีการวางแผนการเรียน จะส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ทั้งนี้เนื่องจาก คุณภาพการสอนที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาที่เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตกแต่งห้องให้เหมาะสมกับการเรียนหรือครูสร้างบรรยากาศโดยการแสดงออกของครู เช่น ให้ความเป็นกันเอง ชมเชยนักเรียนที่ทำดี ล้วนเป็นการสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีต่อครูและวิชาที่เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ปิยะอินันท์ (2538, หน้า 5) พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนที่มีสภาพของการแข่งขัน ทำให้ผู้เรียน ตื่นเต้นอยู่เสมอ เป็นการเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนของนักเรียน แต่ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการเรียนการสอนของครูยังยึดแบบเก่าคือ “ครูเป็นศูนย์กลางในการสอน” ในการสอนมีแต่สอนแบบบรรยาย ไม่มีการกระตุ้น หรือส่งเสริมนักเรียนให้

มีวิธีการเรียนแบบแข่งขัน หรืออาจเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมในการเรียนไม่ทำให้นักเรียนเกิด ความสนใจที่จะเรียน จึงทำให้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการ เรียนแบบแข่งขัน ซึ่งขัดแย้งกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร จัตรสุกุล (2543, หน้า 82-84) ได้ ศึกษายุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ส่งผลต่อยุทธวิธีการเรียนและ การศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียน และมีอิทธิพล ย้อนกลับต่อแบบการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อ แบบการเรียนแบบแข่งขัน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง จะมีความทะเยอทะยานในการเรียน พึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน และสามารถวางแผนการเรียนเป็นสาเหตุให้นักเรียนมี แบบการเรียนแบบแข่งขัน ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮิร์แมนส์ (Hermans, 1970 อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ, 2544, หน้า 39) กล่าวว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรม อยากรู้อยากเห็น ชอบแข่งขัน ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขัน และต้องการเอาชนะ คนอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิลาส นุ่มพุ่ม (2546, หน้า 127) พบว่า แบบการ เรียนแบบแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมี แบบการเรียนแบบแข่งขันสูง

แบบการเรียนแบบร่วมมือ

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียน และอิทธิพล ทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีอิทธิพลทั้ง ทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปร ดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียน แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือนั้นไม่ได้ขึ้น อยู่กับการที่นักเรียนจะมีเพศชายหรือเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงมี ความเสมอภาคกันในสังคม เพศหญิงมีความสามารถทำอะไรทุกอย่างได้เหมือนเพศชาย และได้รับ สิทธิทุกอย่างเหมือนชาย (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541, หน้า 105) และนักเรียนที่เรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมาก จะทำงานร่วมกันกับ

เพื่อนเป็นกลุ่มรวมทั้งทำกิจกรรมร่วมกัน โดยในกลุ่มจะมีทั้งชายและหญิงปนกัน (พรพิมล เทสมบุญ, 2536, หน้า 67) จัดแย้งกับงานวิจัยของ วิภาดา แสนทวีสุข (2539, หน้า 74) พบว่า นักเรียนหญิงจะแสดงออกในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยจะสนใจคิดและแสดงออกให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างต่อเนื่องและให้ความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตามไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมีความทะเยอทะยานในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียนมีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ส่งผลทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดแย้งกับการศึกษาของ สมพร พรหมจรรย์ (2540, หน้า 78) พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้นไม่ได้เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในการเรียนและเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สติปัญญา และความสามารถซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนเหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา พรหมศิริ (2535, หน้า 62-68) พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเหมือนกัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้นไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ส่งผลทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ริงเนส (Ringness, 1996, p. 492 อ้างถึงใน ลักษณะ บุญนิมิตร, 2542, หน้า 7) พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง เนื่องจาก มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ส่วนนักเรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ เนื่องจาก มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ

วิชาที่ชอบเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่ชอบเรียนไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาต่างกันไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเปนฮาเวอร์ (Copenhaver 1979 อ้างถึงใน Dunn, 1984, p. 13) ได้ศึกษาและสรุปลักษณะของแบบการเรียนรู้ว่า แบบการเรียนรู้ของนักเรียนจะมีลักษณะมั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่านักเรียนจะเรียนวิชาอะไรก็จะมีแบบการเรียนรู้เช่นนั้นเสมอ

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพ ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า บุคลิกภาพไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน ไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวหรือแบบแสดงตัวจะไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดแย้งกับการศึกษาของ ของ บายน์ (Byrne, 1966, pp. 153-154) พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัวทำงานได้ผลดี ในกิจกรรมประเภทที่มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมีการปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนนักศึกษาประเภทเก็บตัว ทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทต้องทำเป็นรายบุคคล และขัดแย้งกับการวิจัยของ วณิช สุธารัตน์ (2517, บทคัดย่อ อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ อ้นทับ, 2535, หน้า 58) พบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ดีกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ เกี่ยวกับการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศในครอบครัวมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะมีความพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียนคือ มีความเข้าใจดีต่อกัน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดวิตกกังวล ทำให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ส่งผลไปถึงการเรียนเป็นกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์และกลุ่มเพื่อน รวมทั้งมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นลักษณะที่ตามมา สอดคล้องกับแนวคิดของ ซอง และจอห์น แฮตตี (Song & Hattie, 1984, p. 1269) ที่อธิบายถึงบทบาทของบิดามารดาที่ช่วยส่งเสริมสติปัญญาของนักเรียน อันประกอบด้วย การส่งเสริมการคาดหวัง การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาภายในบ้าน เพื่อให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสนใจในการเรียนของนักเรียน มีการประเมินคุณภาพทางปัญญาของนักเรียน และมีการติดต่อสื่อสารและร่วมมือกับโรงเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ เกี่ยวกับการเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียน และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง

ในการเรียน ทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ สอดคล้องกับ เอฟสเทน (Epstein, 1995, pp. 701-712) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทของผู้ปกครองใน การส่งเสริมการเรียนรู้ว่า มีความสำคัญในด้านการพัฒนาแรงจูงใจและทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนและการปรับปรุงพฤติกรรม ด้านการเรียนของนักเรียนที่มุ่งเน้นผลการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครอง และแบบเข้มงวดกวดขันทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการ อบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความรัก ความสนใจ ความยุติธรรม ความเป็นอิสระ รับฟัง ความคิดเห็น ในคำแนะนำ ให้ความรักร่วมมือในโอกาสอันควร และมีเหตุผล จึงส่งผลให้นักเรียน มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองนั้น บิดามารดาหรือผู้ปกครองมักจะคอยดูแลไม่ให้บุตรทำตามใจตน จะคอยเอาใจใส่และกำกับ การกระทำอยู่เสมอ ซึ่งในบางครั้งก็อาจจะเป็นผลดีต่อการเรียน ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้อง คุ้มครองจึงมีผลต่อพฤติกรรมเรียนของนักเรียน (อังฉรา ประไพตระกูล, 2539, หน้า 60) และ นักเรียนที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันนักเรียนจะมีโอกาสเป็นตัวของตัวเองน้อยมาก การกระทำสิ่งใดต้องถูกควบคุมให้ทำในสิ่งที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองกำหนดให้ทั้งสิ้น ซึ่งอาจจะ เป็นไปได้ที่จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนเพราะด้วยความกลัวอำนาจและการลงโทษจาก บิดามารดาหรือ ผู้ปกครองถ้าผลการเรียนออกมาไม่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ อังฉรา ประไพตระกูล (2539, หน้า 57-60) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดู แบบปกป้องคุ้มครองมีผลต่อพฤติกรรมเรียนของนักเรียน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครอง และแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครอง และ แบบเข้มงวดกวดขันเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานใน การเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียน และมี ความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรม เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะส่งเสริมให้บุตรมีลักษณะคล่องแคล่ว กล้าแสดงออก กระตือรือร้น มี ความรับผิดชอบ พึ่งตนเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Mussen & Conger, 1969)

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และ อิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจ อารมณ์แจ่มใส รู้สึกตื่นตัวกระตือรือร้นก็จะมีการสนใจในการเรียน และย่อมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น (Lawrens, 1976, p. 418 อ้างถึงใน สิริพร คาวาน, 2540, หน้า 32) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบิร์นดท์ และคณะ (Berndt et al, 1986, pp. 1284-1297) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ในสภาพการณ์ที่เหมือนกันจะมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน สังเกตได้จากการจัดให้นักเรียนเรียนแบบร่วมมือกัน พบว่า นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับการวิจัยของ วิภาดา แสนทวีสุข (2539, หน้า 75) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานในการเรียน พึ่งตนเองได้ในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ และมีการวางแผนการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พรหมจรรย์ (2540, หน้า 79) พบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีเหมาะสม จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยานในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น สามารถวางแผนการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้

แบบร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะแรงจูงใจในการเรียนการสอนจะเป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนและเต็มใจที่จะเรียนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายเสริมสร้างให้นักเรียนใช้วิธีการเรียนที่เหมาะสมและสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด (อารี พันธุ์ณี, 2534, หน้า 179) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิณัส นุ่มท้วม (2546, หน้า 126) พบว่า แบบการเรียนแบบร่วมมือมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีแบบการเรียนแบบร่วมมือสูง

แบบการเรียนแบบหลักเดียว

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียน และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบหลักเดียวผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศมีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบหลักเดียวผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า เพศชายมีแบบการเรียนแบบหลักเดียวสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจาก โดยปกติแล้วเพศหญิง จะมีความชอบในการเรียนมากกว่าเพศชาย มีความอดทน เพียรพยายามในการเรียนสูงกว่าเพศชาย (สุปาณี แจ่มดวง, 2535, หน้า 187) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา แสนทวีสุข (2539, หน้า 74) พบว่า นักเรียนชายจะมีรูปแบบการเรียนแบบหลักเดียวที่แสดงออกชัดเจนกว่านักเรียนหญิง นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน และ ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน จะส่งผลให้เพศชายมีแบบการเรียนแบบหลักเดียว สอดคล้องกับการวิจัยของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541, หน้า 117) พบว่า นักเรียนชายมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ดีมากกว่านักเรียนหญิง โดยจะหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่แก้ไขปรับปรุงงานที่บกพร่องให้ดีขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบหลักเดียวผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ไม่ว่า นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบหลักเดียว ทั้งนี้ขัดแย้งกับ สุพัฒน์ เศรษฐมกุล (2536, หน้า 99) สรุปว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้นจะเรียนรู้ได้ค่อนข้างช้า มีความเพียรพยายามในการเรียนต่ำ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนก็จะหลบหลีก ไม่แก้ไขปัญหาก็ทำให้เกิดการเบื่อหน่ายในการเรียนและหนีเรียนในที่สุด รวมทั้งการคบกลุ่มเพื่อนที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน จะทำให้นักเรียนมีแบบการเรียน

แบบหลักเลียงเหมือนกัน และขัดแย้งกับงานวิจัยของ อรรถสิทธิ์ วชิรเมธี (2536, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ส่งผลให้เพศชายมี แบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง ขัดแย้งกับการวิจัยของ อรรถสิทธิ์ วชิรเมธี (2536, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

วิชาที่ชอบเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่ชอบเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย แต่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงมากกว่านักเรียนที่ชอบเรียนวิชาอื่น ๆ ขัดแย้งกับ งานวิจัยของ วิกานดา แสันทวีสุข (2539, หน้า 76) พบว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์จะมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงน้อยกว่า นักเรียนแผนการเรียนมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทยแต่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จะมีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจที่มีต่อการเรียนเป็นพลังสำคัญที่เป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนจะมุ่งมั่น ทุ่มเทพลังงาน อุทิศตนและมีความเพียรพยายามมากน้อยเพียงใดในการเรียน (Littlewood, 1984, p. 35 อ้างถึงใน ลักษณะ บุญนิมิตร, 2542, หน้า 7) จึงทำให้นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และมีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงต่ำ

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้งแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง ทั้งนี้สอดคล้องกับ สมิต (Smith, 1976 อ้างถึงใน อัจฉรา ประไพตระกูล, 2539, หน้า 18) กล่าวไว้สรุปได้ว่า วิธีการเรียนเป็นยุทธวิธีในการเรียนอย่างหนึ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกใช้ ในขณะที่กำลังเรียนเนื้อหาในหลักสูตรและมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ แบเด้นนอช (Badenoch, 1987, p. 3642A) พบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะมีลักษณะแบบการเรียนรู้ต่างกัน นอกจากนี้ยังเป็นตัวบอกรูปแบบพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานการณ์การเรียนรู้อีกด้วย และผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้ง

แบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวเป็นสาเหตุทำให้มีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงต่ำ ทั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของชุตติกร ธนาวัฒน์กร (2542, หน้า 79-80) พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยประเด็นที่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงผ่านแรงจูงใจในการเรียน และประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานคือ สภาพครอบครัวไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่าบรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน มีความพร้อมที่จะเรียน รวมทั้งมีแรงจูงใจในการเรียน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล, 2543, หน้า 22-24) นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนไม่ทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง สอดคล้องกับแนวคิดของ ครอนบาค (Cronbach, 1970, pp. 112-115) ที่มีแนวคิดว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่บิดามารดาสร้างขึ้นเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อลูกและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าเด็กมีบิดามารดาที่เข้าใจตน ให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี จะทำให้นักเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับ

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย ที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบต่องานตนเองในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บุตรจะไม่ได้ได้รับความสนใจเอาใจใส่ ปล่อยให้บุตรทำอะไรตามใจชอบ ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอน ให้ความรักแบบลำเอียง หรือดูต่ำลงโทษแรงเกินเหตุ (วรารักษ์ รักวิชัย, 2529, หน้า 9-13) จึงเป็นไปได้ที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจะมีแรงกระตุ้นให้ มุมานะ เพียรพยายามและมีแรงจูงใจในการเรียนมาเป็นตัวเสริมให้ไม่หลีกเลี่ยงการเรียน ซึ่งแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดี นำไปสู่จุดหมายปลายทางที่คาดหวังได้ (สุชา จันทร์โฮม และสุรางค์ จันทร์โฮม, 2518, หน้า 71-72) แต่ผลการวิจัยพบว่าการอบรมเลี้ยงดูไม่เป็นสาเหตุโดยตรงของแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ทั้งนี้ขัดแย้งกับ อัจฉรา ประไพตระกูล (2539, หน้า 58) สรุปไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย นักเรียนจะไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ไม่ได้รับคำแนะนำ หรือให้การสนับสนุน ถูกทอดทิ้งให้ทำอะไรตามใจชอบโดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จึงเป็นผลทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะเรียน และไม่มีความหวังในอนาคตว่าจะเรียนไปเพื่ออะไร และขัดแย้งกับแนวคิดของฮูร์เลย์ (Hurley, 1997) กล่าวว่า การที่นักเรียนมีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อวัยรุ่นทำให้มีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยประเด็นที่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ และประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย และนักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียนทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยาน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบต่องานตนเองในการเรียน จะส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงต่ำ สอดคล้องกับ ลิพพิท (Lippit, 1975, p. 32) ได้สรุปถึงสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศทางการเรียนที่

สำคัญ โดยเฉพาะบทบาทในการให้เพื่อนช่วยสอนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือกัน ส่งเสริมความต้องการการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และส่งเสริมแรงงูใจในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของโจเซฟ (Joseph, 1999, p. 1070-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อแรงงูใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บิดามารดา ครู เพื่อน และสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อแรงงูใจในการเรียนสูง แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีหรือไม่ดีนั้นไม่เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง ขัดแย้งกับงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1997, p. 110) ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียน ยุทธวิธีการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมี ความสัมพันธ์กับยุทธวิธีการเรียน

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงงูใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงงูใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงงูใจในการเรียนต่ำ ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่สามารถพึ่งตนเองในการเรียน ไม่วางแผนการเรียน ไม่มี ความกระตือรือร้น และไม่มีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียนเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง สอดคล้องกับแนวคิดของ แมคเคลแลนด์และคณะ (McClelland et al, 1961, pp. 110-111) กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักจะแสดงออกในลักษณะที่ส่อให้เห็นถึงการขาดความสนใจ ไม่ตั้งใจเรียน และมักจะประสบความสำเร็จต่ำในการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิณัส นุ่มท้วม (2546, หน้า 127) พบว่า แบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงมีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยนักเรียนที่มีแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง

แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงงูใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านแรงงูใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านแรงงูใจในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้น

ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการณ์ที่นักเรียนจะมีเพศชายหรือเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนในวัยนี้ ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลแวดล้อม เด็กวัยนี้จึงชอบทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ และ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อที่จะได้รู้จักสนิทสนมกับ เพื่อนและครู (วิกานดา แสันทวิสุข, 2539, หน้า 75) ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532, หน้า 112) พบว่า นิสิตหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีเพศชายหรือเพศหญิงก็ตามไม่เป็นสาเหตุทำให้ นักเรียนมี แรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานในการเรียน มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเอง ในการเรียน มีการวางแผนการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียน ที่ส่งผลทำให้มี แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ขัดแย้งกับการวิจัยของ สมพร พรหมจรรย์ (2540, บทคัดย่อ) พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ทางบวก แรงจูงใจในการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีอิทธิพลทั้ง ทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้น ไม่ได้เป็นสาเหตุทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนทุกวิชาทุกวัน นักเรียนจึงต้องเข้าชั้นเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน ได้รับการเรียนรู้จากชั้นเรียนเป็นหลัก จึงทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกันไม่เป็นสาเหตุทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการวิจัยของ พรทิพย์ บุญรอด (2534, บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ แบบการเรียนรู้ โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับต่ำชอบแบบการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมเหมือนกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ ศิริอาเคนย์ (2532, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้นไม่เป็นสาเหตุทำให้ นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนที่มีความทะเยอทะยาน มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองใน การเรียน มีการวางแผนการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียน ที่ส่งผลทำให้มี แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ขัดแย้งกับ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541, หน้า 27) สรุปว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูง

วิชาที่ชอบเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่ชอบเรียน ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชา ต่างกันไม่เป็นสาเหตุทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และไม่มีผลต่อแรงจูงใจใน การเรียนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกานดา แสันทวิสุข (2539, หน้า 76) พบว่า

นักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแผนการเรียนมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ชอบรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมเหมือนกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุรางคนา เลี่ยมเพชรรัตน์ (2543, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีแบบการเรียนวิชาภาษาไทยแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า บุคลิกภาพไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม และไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน ไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวหรือแบบแสดงตัวจะไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ รุ่งทิพย์ อินทับ (2535, บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในชั้นเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนและอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปร ดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ เกี่ยวกับการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศในครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวของบ้านมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน มีความผูกพันกัน ไม่สร้างความหวาดวิตกให้กับสมาชิกครอบครัว บรรยากาศในครอบครัวไม่เคร่งเครียดก็จะทำให้สมาชิกของครอบครัวมีความพร้อมและมีสมาธิที่จะเรียน บรรยากาศในครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียน (Song & Hattie, 1984, pp. 1267-1281 อ้างถึงใน ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล, 2543, หน้า 23) นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมีความทะเยอทะยานในการเรียน มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา อินทรไทย (2525, หน้า 48-49) พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น เอาใจใส่

อย่างดีต่อการเรียนของนักเรียนให้ความช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาในเวลาที่มึปัญหาทางการเรียน
จึงเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ
แบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวกโดยพบว่า นักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย ทำให้
นักเรียนมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทั้งนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองและ
แบบเข้มงวดกวดขันจะขัดแย้งกับผลการวิจัยนี้ เนื่องจาก บุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้อง
คุ้มครองจะมีความใคร่รู้ใคร่เรียนมีความคิดริเริ่มและจินตนาการน้อยมาก จะมีความคิดเป็น
แบบคล้อยตามผู้อื่น (Baldwin, 1948 อ้างถึงใน ชมนาค สืบศรี, 2533, หน้า 40) และบุตรที่ได้รับ
การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จะมีลักษณะที่ไม่น่าพึงพอใจ คือมีความหวาดกลัวมีพฤติกรรม
พึ่งพิงผู้อื่น มีความพยายามเชิงปัญญาน้อยและมักเก็บกดความไม่พอใจไว้จนเกินไป
(นัชกร ลับบัวงาม, 2540, หน้า 13) แต่บุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะสอดคล้อง
กับผลการวิจัยนี้ คือ เด็กจะมีความรับผิดชอบ มีการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง และให้ความร่วมมือ
ในกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
แบบปกป้องคุ้มครอง และแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนแรงจูงใจในการเรียน
แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และ
แบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานใน
การเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียน และมึ
ความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่อง
มาจาก ในแต่ละการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบนี้ถูกกำหนดด้วยแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งแรงจูงใจมี
อิทธิพลต่อการเรียนเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนได้รับแรงจูงใจระดับสูง ย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน
อย่างเต็มความสามารถ (ชัยนาถ นาคบุปผา, 2529, หน้า 54-56)

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียน และมี
อิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทั้ง
ทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลใน
ทิศทางบวก โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้
ความสนใจนักเรียน มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมี
อากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน

ทันสมัย และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจาก บทบาทของครู พฤติกรรมทางการสอนของครูมีส่วนสำคัญในการชี้แนะพฤติกรรมการเรียนที่เกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก (ลักษณะ บุญนิมิตร, 2542, หน้า 20) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณวดี เนียมสกุล (2538, หน้า 101) พบว่า สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านอาจารย์ และด้านเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแบบมีส่วนร่วม ซึ่งลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ขนาดของห้องเรียน ความพอเหมาะของแสงและเสียง ล้วนส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มี สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดี นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความทะเยอทะยานในการเรียน พึ่งตนเองได้ในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ และรู้จักวางแผนการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ ลอเรนซ์ (Lewrenz, 1976, p. 315 อ้างถึงใน สุภาณี ปิยะอภิรักษ์, 2538, หน้า 55) กล่าวว่า บรรยากาศในห้องเรียนนั้นประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในห้องเรียน ล้วนมีผลต่อสภาพจิตใจหรืออารมณ์ของผู้เรียน สภาพบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีย่อมส่งผลให้นักเรียนมีจิตใจดี อารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉง สนใจ ใส่ใจในการเรียน ย่อมช่วยเสริมให้เรียนรู้ได้ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน อยากประสบความสำเร็จในวิชานั้น ๆ

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความทะเยอทะยานในการเรียน มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองในการเรียน สามารถวางแผนการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจาก แรงจูงใจที่พบในการเรียนการสอนจะเป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนและเต็มใจที่จะเรียนให้ได้ตามจุดมุ่งหมาย ช่วยสนองความต้องการและความพอใจของนักเรียน และช่วยสร้างทัศนคติที่ดีแก่นักเรียน (Kingsley, 1955, pp. 93-95) ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พรวิณัส นุ่มท้วม (2546, หน้า 127) พบว่า แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูง

แบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพานั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ นักเรียนจะมีเพศชายหรือเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนการสอนมีครูเป็นศูนย์กลางเป็นส่วนใหญ่ เป็นแหล่งวิชาการและให้คำปรึกษา จึงเป็นการฝึกนิสัยการพึ่งพาผู้อื่น คือพึ่งพาครูในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ และเด็กวัยนี้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่พึ่งพาเพื่อนเพื่อสอบถามหรือขอความช่วยเหลือทำให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาร่วมกัน (วิกานดา แสนทวีสุข, 2539, หน้า 75) ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532, หน้า 112) พบว่า นิสิตหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตามไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ รุ่งทิศา จันทนพศิริ (2538, หน้า 35) พบว่า นักเรียนหญิงมีค่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง ต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน จึงทำให้มีลักษณะพึ่งพากลุ่มเพื่อนในการเรียนจึงไม่มีการแบ่งแยกกลุ่มเรียนแก่กับกลุ่มเรียนอ่อนในการใช้วิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพา ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุพัฒน์ เศรษฐมกุล (2536, หน้า 99) พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพานักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ไม่ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้นไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนที่มีความทะเยอทะยานใน

การเรียนรู้ สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น มีการวางแผนการเรียน และมีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา จัดแข่งกับงานวิจัยของ พรวิณัส นุ่มท้วม (2546, หน้า 65) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีลักษณะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความพยายาม ขาดแรงจูงใจ ขาดความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย และความมั่นคงทางอารมณ์

วิชาที่ชอบเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่ชอบเรียน ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนวิชาต่างกัน ไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และ ไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน จัดแข่งกับแนวคิดของแคนฟิลด์ และ แลฟเฟอร์ตี (Canfield & Lafferty, 1970, p. 374) กล่าวไว้ว่า วิชาที่เรียน (Content) ได้แก่ ความสนใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพ ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า บุคลิกภาพไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และ ไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน ไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวหรือแบบแสดงตัวก็ตาม ไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัวจะชอบทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น ชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ชีวิต โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมจริง ๆ ส่วนลักษณะของบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ชอบอยู่ตามลำพัง ชอบทำงานคนเดียว ใช้ความคิดของตนเองเป็นหลัก และมีลักษณะเป็นหนอนหนังสือ (ชุดิกร ธนาวัฒน์กร, 2542, หน้า 17-18)

จากบุคลิกภาพทั้งสองจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่ส่งผลต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาของนักเรียน

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา โดยส่งผลในทิศทางบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ เกี่ยวกับการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา จัดแข่งกับ สิริพร ดาวัน (2540, หน้า 27-29) ได้สรุปไว้ว่า บรรยากาศทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะมีความพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่

ส่งเสริมให้น่าเรียนคือ มีความเข้าใจดีต่อกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่ โดยไม่มีภาวะพึงพิง นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีการวางแผนการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ สอดคล้องกับการวิจัยของ รุ่งทิวา จันทนพศิริ (2538, หน้า 137) พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี มีความอบอุ่นจะส่งผลให้ นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา โดยส่งผลในทิศทางบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง บิดามารดาจะให้การดูแลเอาใจใส่และควบคุมบุตรมากเกินไป ซึ่งทำให้นุตรเป็นคนที่ต้องพึ่งคนอื่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคับข้องใจ (Hurlock, 1975, อ้างถึงใน อรุณ วงษ์เสน, 2542, หน้า 26) และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันนักเรียนจะมีโอกาสเป็นตัวของตัวเองน้อยมาก การกระทำสิ่งใดต้องถูกควบคุมให้ทำในสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองกำหนดให้ทั้งสิ้น ในขณะที่เรียนต้องพึ่งพาอาจารย์ ผู้สอน และเพื่อน ๆ ตลอด เพราะไม่เคยคิดทำอะไรได้ด้วยความคิดของตนเองมาก่อน จึงทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขันและแบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานในการเรียน มีการวางแผนการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง จะเป็นผู้ที่บิดามารดาให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี ช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านกิจกรรม ความคิดเห็น ความเชื่อมั่น ซึ่งจะส่งผลสะท้อนทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ และมีสิ่งเร้าใจในการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บิดามารดายอมรับ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้นุตรมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ พึ่งตนเองได้ (อัจฉรา ประไพตระกูล, 2539, หน้า 16) จึงทำให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ผลการวิจัยที่พบขัดแย้งกับ แลงดิส (Landis, 1952, p. 160 อ้างถึงใน เกษร

จัมป็น, 2532, หน้า 36-37) ได้กล่าวถึงลักษณะและผลของการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะเป็นลักษณะทางลบ ทำให้เด็กเป็นคน ต้องพึ่งพาผู้อื่น

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน กระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงของวัยรุ่นที่เพื่อนมีอิทธิพลต่อชีวิตนักเรียนในช่วงนี้มาก นักเรียนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนนักเรียนจึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน อาจารย์และบุคคลแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัททา ปิณฑแพทย์ (2542, บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาจะชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากที่สุด เนื่องจากต้องการกลุ่มเพื่อนเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง และช่วยเหลือในเรื่องการเรียน นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนครบครันทันสมัย และนักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีความทะเยอทะยานในการเรียนส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาต่ำ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุนันตา ประไพตระกูล (2534, หน้า 107) ได้สรุปว่า คุณภาพการสอนที่ดี จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาที่เรียน เกิดแรงจูงใจในการเรียน

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา โดยส่งผลในทิศทางลบ โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน ไม่มีการวางแผนการเรียน ไม่สามารถพึ่งตนเองในการเรียน

ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่มีความทะเยอทะยานในการเรียนจะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คารณี วงษ์อยู่น้อย (2525, หน้า 73-74) ซึ่งศึกษาพบว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีลักษณะชอบทำตามคำสั่งของผู้อื่น ขาดความตั้งใจในการทำงาน ไม่คาดหวังผลสำเร็จจากการทำงาน ชอบขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มอร์เรย์ (Murray, 1980, p. 1005-A อ้างถึงใน วิชาญเลิศพล, 2535, หน้า 34-35) พบว่า เด็กที่มีแรงจูงใจต่ำ ชอบการสอนแบบมีแบบแผนและชอบเรียนแบบพึ่งพาผู้ใหญ่

แบบการเรียนรู้แบบอิสระ

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ ลักษณะส่วนบุคคลมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า เพศชายมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจาก สังคมไทยให้เกียรติผู้ชายถือว่าผู้ชายเป็นผู้นำ มีความอิสระและเชื่อมั่นในตัวเองสูง ถ้าคิดกล้าทำ ฉะนั้นผู้ชายจึงมีลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นอิสระสูงกว่าการเรียนรู้แบบพึ่งพา (คำริ กุลประสิทธิ์, 2532, หน้า 64) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525, หน้า 112) พบว่า นิสิตเพศชายมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่า นิสิตเพศหญิง นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายที่มีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้เพศชายมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ (2544, หน้า 58) ที่สรุปได้ว่า เพศชายมี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเพศหญิง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะของนักเรียนที่เฉลียวฉลาดจะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองสูง รักการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง ขยันพากเพียรในการเรียน ได้รับความรู้ได้รวดเร็ว มีความคิด เหตุผลดี เข้าใจสาระที่อาจารย์สอนได้เป็นอย่างดี มีความสนใจในการเรียน การสอนโดยธรรมชาติ คาดหวังความสำเร็จทางการศึกษาไว้สูง (สุพัฒน์ เศรษฐมกุล, 2536,

หน้า 98) จึงทำให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถสิทธิ์ วชิรเมธี (2536, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีลักษณะต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีแรงจูงใจสูงและมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคม (พรวิรัตน์ นุ่มท้วม, 2546, หน้า 65) สอดคล้องกับ การวิจัยของรัสเซลล์ (Russell, 1969, pp. 263-266) พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวก เนื่องจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนรู้ส่งผลซึ่งกันและกัน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเป็นพื้นฐานให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

บุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพทั้งแบบเก็บตัวเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ สอดคล้องกับแนวคิดของไอเซนค (Eysenck, 1957, p. 28 อ้างถึงใน สุณีย์ ละคำปิ่น, 2530, หน้า 19) พบว่า บุคลิกภาพประเภทแสดงตัวมีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลทางสังคม เป็นพวกชอบฉวยโอกาส ควบคุมความรู้สึกได้ไม่ดี ไม่ชอบกิจกรรมทางการศึกษาที่จะต้องทำด้วยตัวเองตามลำพัง ฯลฯ ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีแนวโน้มทางด้านสันโดษ กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีระเบียบ ควบคุมตนเองได้ดี ชอบอ่านหนังสือมากกว่าการคบค้าสมาคมกับบุคคล ในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ จะมีการวางแผนล่วงหน้า ชอบกระทำกิจกรรมทางการศึกษาที่ต้องกระทำด้วยตนเองตามลำพัง ฯลฯ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จะส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ สอดคล้องกับ เอ็นทวิส เทิล และโดโรธี (Entwistle & Dorothy, 1979, pp.132-143) พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีนิสัยในการเรียนหรือวิธีการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า นักเรียนที่เรียนดีจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีวิธีการเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูง ตลอดจนมีความมั่นคงทางอารมณ์

สมมติฐานที่ 2 สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สภาพครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

บรรยากาศในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียนเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ ทั้งนี้เนื่องจาก บรรยากาศในครอบครัวมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็ก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีบิดามารดาที่ให้คำชมเชยและยอมรับ แสดงความสนใจและเข้าใจนักเรียน ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ บิดามารดาจะไม่ให้ความสนใจเรื่องการเรียนรู้และการวางแผนการเรียนรู้ (สิริพร คาวาน, 2540, หน้า 29-30) นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในครอบครัวที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียนเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ และมีความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองที่เอาใจใส่ในการทำการบ้านของนักเรียน สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งมีการทำงานร่วมกันระหว่าง นักเรียนและผู้ปกครองจะเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนเป็นอย่างมาก (สมพร พรหมจรรย์, 2540, หน้า 21)

การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ สอดคล้องกับ ครอนบาค (Cronbach, 1963 อ้างถึงใน อัจฉรา ประไพตระกูล, 2539, หน้า 16) พบว่า บิดามารดาที่อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตยจะเร่งให้บุตรมีความเป็นอิสระแห่งตน คือ สามารถช่วยตัวเองได้และเป็นตัวของตัวเอง การที่มีอิสระแห่งตนจะทำให้มีอารมณ์ผ่อนคลาย ทำให้นักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าและรวดเร็วกว่า จึงเป็นเหตุผลที่เชื่อได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความกระตือรือร้น สามารถพึ่งตนเองในการเรียน มีการวางแผนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ และมี

ความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ สอดคล้องกับ (Hurlock, 1978) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า บิดามารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย คือ การให้ความรัก เคารพสิทธิของบุตร โดยให้ความทัดเทียมกันในครอบครัว ลักษณะการอบรมเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนบิดามารดาที่ปกครองบุตรแบบอิตาเลียนนั้น จะใช้อำนาจ เข้มงวดกับบุตร จะทำให้นักเรียนเป็นคนเงียบเฉย ไม่ก้าวร้าว มีความขี้อายหรือขี้อายเห็นและมีความคิดสร้างสรรค์น้อย มีความคิดเห็นแบบคล้อยตามผู้อื่น ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียนขัดแย้งกับผลการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานข้อที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยประเด็นที่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก และประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แสดงว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีกระบวนการสอนของครูทำให้นักเรียนเข้าใจ ครูตั้งใจสอน สถานที่เรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวก ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ครบครันทันสมัย ที่นักเรียนและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ครูให้ความสนใจนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง มีความกระตือรือร้น มีทั้งตนเองได้ในการเรียน มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานตนเอง ในการเรียน และความทะเยอทะยานในการเรียน ส่งผลให้มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ ทั้งนี้เนื่องจาก คุณภาพการสอนที่ดีจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อวิชาที่เรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตกแต่งห้องให้เหมาะสมกับการเรียนหรือครูสร้างบรรยากาศโดยการแสดงออกของครู เช่น ให้ความเป็นกันเอง ชมเชยนักเรียนที่ทำดี ส่วนเป็นการสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีต่อครูและวิชาที่เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ปิยะอภิรักษ์ (2538, หน้า 5) พบว่า ในการสอนมีแต่สอนแบบบรรยาย ไม่มีการกระตุ้น หรือส่งเสริมให้นักเรียนให้มีวิธีการเรียนรู้แบบอิสระ หรืออาจเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมในการเรียนไม่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่จะเรียน จึงทำให้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ซึ่งขัดแย้งกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2543, หน้า 82-84) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียนสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น

สมมติฐานข้อที่ 4 แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้ และมีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน คือ แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อแบบการเรียนรู้แบบอิสระ โดยส่งผลในทิศทางบวก โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงจะมีความทะเยอทะยานในการเรียน พึ่งตนเองในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียน และสามารถวางแผนการเรียนรู้เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ ทั้งนี้สอดคล้องกับ เวนด์ท (Wendt, 1955, p. 325 อ้างถึงใน สมพร พรหมจรรย์, 2540, หน้า 3) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความพยายามและสมรรถนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะคงรักษาสมรรถนะในการทำงานที่ดีเยี่ยมของตนไว้เสมอแม้ว่าจะปราศจากการควบคุมบังคับจากผู้อื่นหรือนอกเหนือจากเวลาที่กำหนดให้ทำงาน และนักเรียนกลุ่มนี้ยังแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยว่ามีความมุ่งมั่นและพากเพียรต่องานที่รับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คลาร์ก เทเลอร์ ชูซาน (Clark, 1987, p. 872-A) พบว่า นักศึกษาที่เรียนดีมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบที่จะเรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนกับเพื่อน ๆ และชอบการยืดหยุ่นกับวิธีการเรียนหลาย ๆ แบบ โดยไม่ชอบเรียนด้วยวิธีพึ่งพาผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนเก่ง จะมีนิสัยการเรียนรู้และเจตคติที่ดีต่อการเรียน

จากผลการวิจัยทั้ง 6 แบบการเรียนรู้ได้พบข้อสรุปร่วมกันว่า ตัวแปรฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน และตัวแปรแรงจูงใจในการเรียนไม่มีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระผ่านแรงจูงใจในการเรียน อธิบายได้ตามตัวแปรดังนี้

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวดีหรือไม่ดีนั้น ไม่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ และไม่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาในปัจจุบันได้ส่งเสริมให้นักเรียนที่ยากจนได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียน เช่น ทุนการศึกษา โครงการอาหารได้พิเศษระหว่างเรียน การยกเว้นค่าเล่าเรียนในหนังสือเรียน เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครองต่ำไม่มีความเดือดร้อนในการใช้เงินเพื่อสนับสนุนการเรียนของนักเรียน จึงทำให้ฐานะเศรษฐกิจ

ของผู้ปกครองไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ, 2541, หน้า 118) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรี เกียรตินันท์วิมล (2530, หน้า 128) ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลและที่รับผลของแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประกอบไปด้วย อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รวมทั้งรายได้ของครอบครัวไม่ส่งผลต่อแบบการเรียนสอดคล้องกับ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541, หน้า 118) พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สมพร พรหมจรรย์ (2540, หน้า 79) พบว่า ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

แรงจูงใจในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการเรียนไม่มีอิทธิพลย้อนกลับต่อแบบการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยงแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระไม่มีผลทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก เป็นไปตามทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งแรงจูงใจจะหมายถึง สภาพภายในของบุคคลซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทาง และระดับของพฤติกรรม ทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลมีพลังมากขึ้น (Glueck, 1982, p. 138) โดยแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเรียนแบบต่าง ๆ มากกว่าที่แบบการเรียนจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งขัดแย้งกับการสรุปงานวิจัยของ นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์ (2533, หน้า 20) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดรวมทั้งจะทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเรียน โดยการเรียนรู้แบบแข่งขันและการเรียนแบบร่วมมือเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่ง การให้นักเรียนแข่งขันเป็นรายกลุ่มจะได้ผลดีกว่าการแข่งขันเป็นรายบุคคลวิธีนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มากกว่าระดับอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีแบบการเรียนที่ดี คือ แบบการเรียนแบบร่วมมือ เพราะแบบการเรียนแบบร่วมมือในชั้นเรียนจะช่วยให้ให้นักเรียนได้อาศัยกระบวนการกลุ่มจากการทำงานเป็นทีม ฝึกบทบาทการเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างกันของนักเรียนและครู นับว่าเป็นการจำลองสังคมภายนอกให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนในชั้นเรียนจะส่งผลดีต่ออนาคตการทำงานของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามแบบการเรียนแบบแข่งขัน แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระก็เป็นแบบการเรียนที่ดี เหมาะสมกับนักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างกันไป

2. ผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ได้ทราบว่า มีตัวแปรใดบ้างที่เป็นสาเหตุของแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยนักเรียน ครูและผู้ปกครองสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเรียนการสอนได้ดังนี้

นักเรียน ควรศึกษาและทำความเข้าใจกับแบบการเรียนรู้ของตนเองว่าเรียนรู้ได้ดีโดยวิธีการเรียนแบบใด ถ้ามีแบบการเรียนรู้ที่ติดอยู่แล้วควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยเป็นการผสมผสานวิธีการเรียนรู้ในแต่ละวิธีเข้าด้วยกัน แต่ถ้าพบว่าวิธีการเรียนที่ใช้อยู่ไม่ได้ผล ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ครู ควรจัดกระบวนการสอนที่ดี มีการเตรียมการสอนที่ดี ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อย่างเหมาะสม ใช้จิตวิทยา ติดตามผลแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการจัดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความพร้อมครบครันทันสมัย

ผู้ปกครอง ควรให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย ความเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนให้บุตรได้มีอิสระตามวัย รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลต่าง ๆ ของบุตร เอาใจใส่และสนใจติดตามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ของบุตร ลงโทษบุตรด้วยเหตุผล ทำหน้าที่ของบิดามารดาได้อย่างดีที่สุด

3. การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพดีได้นั้นก็ต่อเมื่อแบบการสอนของผู้สอนมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่มีรูปแบบการสอนใดดีที่สุด ผู้สอนจึงควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบการสอนแต่ละแบบ แล้วจัดการสอนหลาย ๆ รูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับแบบการเรียนรู้โดยมีข้อเสนอแนะในการจัดวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

แบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน ครูควรสอนโดยการให้นักเรียนได้พยายามเรียนโดยการแข่งขันกับตนเอง มีการจัดกิจกรรมการแข่งขันระหว่างกลุ่ม มีการให้คำชมเชยบางครั้ง เพื่อเป็นกำลังใจ

แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการเรียนการสอน ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ปรึกษาหารือร่วมมือกันในการทำงาน ครูควรมีท่าทีในการยอมรับและชื่นชมนักเรียนมีการแสดงออกที่ดีและเหมาะสม เพื่อเป็นการให้แรงเสริมแก่นักเรียน

แบบการเรียนรู้แบบหลีกเลียง ครูควรมีบทบาทเป็นผู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกรูปแบบในการศึกษาหาความรู้ วิธีการเรียนที่นักเรียนสนใจ เช่น การศึกษาด้วยตนเองจากห้องสมุด

วิธีโอเพป หรือเรียนเป็นกลุ่มย่อย 2-3 คน หรือครูอาจให้ความช่วยเหลือ โดยจัดให้นักเรียนที่เรียนดีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้เป็นผู้คอยช่วยเหลือโดยให้นั่งเรียนใกล้กัน

แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครูควรจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติ เช่นการจัดนิทรรศการ การได้เวที ครูอาจจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของนักเรียนแต่นำเนื้อหาการเรียนการสอนมาประกอบ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนี้อ่านดียิ่งขึ้น

แบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา ครูควรให้ความช่วยเหลือกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดเองบ้าง เช่นอาจบอกเนื้อหาบางส่วนและให้นักเรียนได้ไปทำความเข้าใจหรือศึกษาต่อแล้วนำมาถาม โดยครูต้องมีการซักถามชัดเจนว่าให้นักเรียนช่วยเหลือกันและ ไม่เอาเปรียบเพื่อน เช่น การดูงานที่เพื่อนทำแล้วทำตามโดยไม่ได้อะไรเป็นต้น

แบบการเรียนรู้แบบอิสระ ครูควรให้นักเรียนได้มีการค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่นการทำรายงานการค้นคว้าจากห้องสมุด หรือจากการศึกษาด้วยตนเองจากตำรา แต่ครูควรให้ความช่วยเหลือและดูแลอยู่ห่าง ๆ หรืออาจให้คำแนะนำเป็นบางครั้งในเรื่องที่ยากหรือเรื่องที่นักเรียนยังเข้าใจไม่กระจ่าง

4. เนื่องจากตัวแปรแรงจูงใจในการเรียนเป็นตัวแปรที่เป็นสาเหตุของแบบการเรียนรู้ทุกแบบการเรียนรู้ ฉะนั้นการเสริมสร้างแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่นักเรียนโดยมีวิธีการต่าง ๆ เช่น

1. การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจ เกิดความอยากรู้อยากเห็น เช่น การจัดนิทรรศการ จัดเกมต่าง ๆ หรือการตอบปัญหาต่าง ๆ
2. ให้คำชมเชย หรือรางวัลเมื่อนักเรียนพยายามทำอะไรได้สำเร็จ
3. สอนให้นักเรียนพิจารณา หรือศึกษาตนเองว่ามีจุดเด่นหรือความสามารถพิเศษอะไรบ้าง

4. ตั้งวัตถุประสงค์ในการทำงานโดยคำนึงถึงความสามารถของตน
5. รู้จักการวางแผนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ
6. รู้จักประเมินผลงานที่ทำ และให้ข้อมูลผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแบบการเรียนรู้เข้ามาศึกษาในโมเดลเพิ่มเติม เช่น รูปแบบการเรียนรู้ทางปัญญา (Cognitive Learning Styles) เนื่องจาก เคมปี (Kemp, 1985, pp.

50-53) พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ทางปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่นักเรียนแต่ละคนเลือกใช้ในการเรียนรู้ทำให้รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน

2. ควรทำการศึกษาตัวแปรที่คาดว่าจะมีสาเหตุมาจากแบบการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ความสามารถในการเรียนเฉพาะเนื้อหา และการปรับตัวในการเรียน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University